

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
ADAM JASSER

DDK-61-19/14/AB

Warszawa, dn. 30 grudnia 2015 r.

wersja niezawierająca tajemnicy przedsiębiorstwa [***]

DECYZJA nr DDK-28/2015

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działania T-Mobile Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, polegające na informowaniu konsumentów będących stroną umów o świadczenie przez T-Mobile Polska S.A. usług telekomunikacyjnych, o jednostronnej zmianie warunków tych umów z dniem 1 września 2014 r., polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej, w sytuacji braku złożenia przez konsumenta do dnia 1 września 2014 r. oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy w razie braku akceptacji nowych warunków, co narusza art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów,

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 2 sierpnia 2014 r.

II. Na podstawie art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 w zw. z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), po przeprowadzaniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na T-Mobile Polska S.A. z siedzibą w Warszawie środki usunięcia trwających skutków naruszenia w postaci:

- 1) obowiązku wypłacenia - w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji - kwoty 65 zł (słownie: sześćdziesiąt pięć złotych) każdemu z konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez T-Mobile Polska S.A., o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji, którzy powinni zostać powiadomieni o możliwości

uzyskania rekompensaty w sposób określony w pkt. II.2 oraz poinformowali T-Mobile Polska S.A. o woli skorzystania z niej;

- 2) obowiązku poinformowania wszystkich konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez T-Mobile Polska S.A., o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji, o przysługującej im rekompensacie poprzez:
 - a) wysłanie – w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji - do każdego z konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy wskazanej w pkt. I, pisemnej informacji oraz wiadomości sms informującej o przysługującej rekompensacie oraz sposobie poinformowania T-Mobile Polska S.A. przez konsumenta o woli skorzystania z tej rekompensaty, w tym o konieczności wskazania przez konsumenta sposobu realizacji przez T-Mobile Polska S.A. rekompensaty (według wyboru konsumenta - przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub przez potrącenie); przy czym czas na podjęcie przez konsumenta tych czynności nie może być krótszy niż 1 miesiąc;
 - b) dwukrotną publikację, na koszt T-Mobile Polska S.A., w terminie 30 (trzydziestu) dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, informacji o przysługującej rekompensacie oraz sposobie poinformowania T-Mobile Polska S.A. przez konsumenta o woli skorzystania z tej rekompensaty, w tym o konieczności wskazania przez konsumenta sposobu realizacji przez T-Mobile Polska S.A. rekompensaty (według wyboru konsumenta - przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub przez potrącenie), na jednej z pięciu pierwszych stron dziennika o zasięgu ogólnopolskim ze średnim nakładem dziennym w wysokości co najmniej 100 000 (sto tysięcy) egzemplarzy w module obejmującym co najmniej 25% strony, czarną czcionką Times New Roman nie mniejszą niż 10 (dziesięć) punktów, na jasnym tle;
- 3) obowiązku publikacji niniejszej decyzji w całości, na koszt T-Mobile Polska S.A. na stronie internetowej tego przedsiębiorcy (w dacie wydania niniejszej decyzji jest to strona internetowa www.t-mobile.pl), w ciągu 30 (trzydziestu) dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, w ten sposób, że odnośnik do treści decyzji powinien zostać umieszczony na stronie głównej oraz utrzymywany jej na przedmiotowej stronie internetowej przez okres 1 (jednego) miesiąca od daty opublikowania na stronie internetowej.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 945), **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada** na T-Mobile Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, płatną do budżetu państwa, **karę pieniężną** w wysokości **4 501 666 zł** (słownie: cztery miliony pięćset jeden tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć złotych), z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie określonym w punkcie I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy

z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 945), oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obciąża się T-Mobile S.A. z siedzibą w Warszawie kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **72,40 zł** (słownie: siedemdziesiąt dwa złote czterdzieści groszy) w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także „Prezes Urzędu”) mając na uwadze napływające do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów skargi konsumenckie, jak również publikacje medialne¹, przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia czy T-Mobile Polska S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej także „Spółka” lub „T-Mobile”) dopuściła się naruszenia przepisów uzasadniającego wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów lub naruszenia chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniającego podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach w związku z modyfikacją warunków świadczenia usług w ramach zawartych z konsumentami umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych (sygn. akt DDK-405-38/14/AB).

W dniu 19 listopada 2014 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez T-Mobile praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej jako „uokik”), polegającej na informowaniu konsumentów będących stroną umów o świadczenie przez T-Mobile Polska S.A. usług telekomunikacyjnych, o jednostronnej zmianie warunków tych umów z dniem 1 września 2014 r., polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej, w sytuacji braku złożenia przez konsumenta do dnia 1 września 2014 r. oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy w razie braku akceptacji nowych warunków, co mogło naruszać art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206 ze zm.), dalej jako „upnpr,” oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów następujące dokumenty zgromadzone w trakcie postępowania wyjaśniającego (sygn. akt DDK-405-38/14/AB):

- postanowienie oraz zawiadomienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego z dnia 8 sierpnia 2014 r.;
- pisma T-Mobile Polska S.A. z dnia 27 sierpnia 2014 r., 1 września 2014 r. oraz 14

¹ np. <http://supermarket.blox.pl/2014/08/T-Mobile-do-klientow-dawajcie-kase-albo-mozecie.html>;
<http://www.telepolis.pl/wiadomosci/t-mobile-podnosi-abonament-w-niektorych-starych-taryfach,2,3,31059.html>;
<http://www.spidersweb.pl/2014/07/tmobile-podwyzka-zmiana-taryfy.html>.

października 2014 r. - wraz z załącznikami;

- postanowienie o zamknięciu postępowania wyjaśniającego z dnia 20 października 2014 r.

W celu dokonania ustaleń stanu faktycznego sprawy, Prezes Urzędu wzywał Spółkę w toku prowadzonych postępowań do przekazania żądanych informacji i dokumentów, a także do przekazania stanowiska w sprawie, jak również przedstawiał swoje stanowisko w toku postępowania w pismach z dnia: 8 sierpnia 2014 r. (postępowanie wyjaśniające o sygn. akt DDK-405-38/14/AB), 19 listopada 2014 r., 30 stycznia 2015 r., 5 maja 2015 r., 15 maja 2015 r. 27 lipca 2015 r., 18 sierpnia 2015 r., 31 sierpnia 2015 r. oraz 29 października 2015 r. (postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów).

W toku prowadzonych postępowań Spółka przekazała żądane informacje i dokumenty oraz stanowisko w sprawie w pismach z dnia: 27 sierpnia 2014 r., 1 września 2014 r., 14 października 2014 r. (postępowanie wyjaśniające o sygn. akt. DDK-405-38/14/AB), 4 grudnia 2014 r., 15 grudnia 2014 r., 13 stycznia 2015 r., 13 lutego 2015 r., 18 lutego 2015 r., 21 kwietnia 2015 r., 28 maja 2015 r., 30 lipca 2015 r., 3 sierpnia 2015 r., 4 sierpnia 2015 r., 24 sierpnia 2015 r., 8 września 2015 r. 18 września 2015 r., 21 października 2015 r. 24 listopada 2015 r. oraz 26 listopada 2015 r. (postępowanie w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów).

W toku postępowania w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w piśmie z dnia 18 lutego 2015 r. Spółka przedstawiła propozycję zobowiązania w rozumieniu art. 28 uokik w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 945). Przedmiotowa propozycja ulegała w toku postępowania modyfikacjom, a jej ostateczny kształt został określony w piśmie Spółki z dnia 30 lipca 2015 r. i przedstawiał się następująco.

[***]

W piśmie z dnia 24 listopada 2015 r. T-Mobile wycofała złożoną propozycję zobowiązania. Tym samym nie istnieją przesłanki do dokonania przez Prezesa Urzędu jej oceny pod kątem art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz kryteriów wskazanych w *Wyjaśnieniach w sprawie wydawania decyzji zobowiązującej w sprawach praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów* (dostępne pod adresem: https://uokik.gov.pl/wyjasnienia_i_wytyczne.php).

W toku postępowania poprzedzającego wydanie niniejszej decyzji, T-Mobile przedstawiła następujące opinie prawne:

1) opinię prof. dr hab. Stanisława Piątka z dnia 13 października 2014 r. (załącznik do pisma Spółki z dnia 14 października 2014 r.)

W przedmiotowej opinii autor zajmuje stanowisko, zgodnie z którym dopuszczalne jest dokonanie przez dostawcę usług telekomunikacyjnych zmiany zawartej z abonentem na czas oznaczony umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w szczególności zmiany polegającej na podwyższeniu ceny usługi, zarówno w odniesieniu do umów zawartych na czas nieoznaczony, jak i oznaczony. Autor wskazuje, że dopuszczalność takiej zmiany nie jest ograniczona do przypadków spowodowanych zmianą obowiązującego prawa, lecz obejmuje także zmiany umów spowodowane zmianą polityki kontraktowej lub cenowej dostawcy usługi.

W ocenie autora jednoznacznym potwierdzeniem, że umowy, przy których w związku

z ich zawarciem udzielana jest abonentowi ulga, mogą być zmieniane z inicjatywy dostawcy w okresie obowiązywania umowy, jest uregulowanie przez ustawodawcę w sposób całościowy skutków takiej zmiany dla kwestii zwrotu ulgi (por. regulacje art. 60 a ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne, j. t. Dz. U. z 2014 r., poz. 243 ze zm., dalej również jako „pt”, oraz art. 60 a ust. 3 pt oraz analogiczna regulacja w zakresie zmiany cennika – art. 61 pt).

Jednocześnie w przedmiotowej opinii autor wskazuje na dodatkowy warunek dopuszczalności modyfikacji warunków umowy w postaci konieczności zastrzeżenia takiej możliwości w treści umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych (art. 56 ust. 3 pkt 9 pt, zgodnie z którym umowa o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, wymagająca formy pisemnej lub elektronicznej powinna określać tryb i warunki dokonywania zmian umowy).

2) opinię prof. dr hab. Sławomira Dudzika i dr. Jacka Błachuta z dnia 14 października 2014 r. (załącznik do pisma Spółki z dnia 14 października 2014 r.)

Wnioski sformułowane przez autorów opinii sprowadzają się do stwierdzenia, iż dostawcy usług telekomunikacyjnych mają prawo do dokonywania zmian cen świadczonych usług, w tym do ich podwyższania (również w odniesieniu do umów zawartych na czas oznaczony), a uprawnieniu temu towarzyszą gwarancje ochrony abonentów, takie jak prawo do zapoznania się ze zmianami z odpowiednim wyprzedzeniem, prawo do bezkosztowego wypowiedzenia umowy czy prawo do przeniesienia numeru danego abonenta przy zmianie dostawcy usług telekomunikacyjnych.

3) opinię prof. dr hab. Marka Wierzbowskiego i r.pr. Kamilli Pomorskiej z dnia 30 lipca 2015 r. (załącznik do pisma Spółki z dnia 3 sierpnia 2015 r.).

W opinii sformułowano następujące wnioski:

- Prawo telekomunikacyjne, regulując w sposób szeroki, szczegółowy i kompleksowy sytuacje związane ze zmianą wzorców umów w sektorze telekomunikacyjnym, zarówno w zakresie trybu jak i warunków tych zmian, stanowi regulację szczególną wobec zawartej w Kodeksie cywilnym (art. 384¹ kc);
- regulacje zawarte w Prawie telekomunikacyjnym, w tym w szczególności art. 60a i 61 pt nie stanowią odpowiednika art. 384¹ kc, gdyż oprócz kwestii technicznych odnoszą się także do materialnych podstaw dokonywania zmiany wzorców umów w sektorze telekomunikacyjnym oraz konstruują odpowiedni mechanizm ochronno-gwarancyjny dla abonentów;
- Prawo telekomunikacyjne jako *lex specialis* wobec przepisów Kodeksu cywilnego dopuszcza jednostronną zmianę warunków umowy przez dostawcę usług telekomunikacyjnych na czas oznaczony, jak również zmianę elementów przedmiotowo istotnych takiej umowy, w tym ceny, bez formułowania dodatkowych, szczególnych wymagań w tym obszarze, na co w ocenie sporządzających opinię wskazuje przede wszystkim wykładnia literalna art. 60 a ust. 1 pt (*dostawca usług doręcza abonentowi treść każdej proponowanej zmiany*), a w odniesieniu do kwestii zmiany cennika regulacje o analogicznym charakterze zamieszczone w art. 61 ust. 5, ust. 5¹ oraz ust. 6 pt;
- dla prawnie skutecznej jednostronnej zmiany wzorców umów w sektorze telekomunikacyjnym wystarczające jest zachowanie wymogów określonych

w odpowiednich przepisach Prawa telekomunikacyjnego;

- odrębna regulacja ustawowa, jaką w zakresie zmiany wzorców umownych stanowią przepisy Prawa telekomunikacyjnego wyłącza konieczność dodatkowego zastosowania tzw. umownej klauzuli modyfikacyjnej dla skutecznego przeprowadzenia procesu zmiany umowy przez operatora telekomunikacyjnego.

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2015 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w prowadzonym postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów ekspertyzę naukową pt. *Możliwość i sposoby eliminacji z obrotu prawnego postanowień umownych uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne* z dnia 27 czerwca 2015 r. autorstwa dr hab. Moniki Namysłowskiej przy współudziale prof. dr hab. Tadeusza Skocznego.

W opinii wskazano, że zgodnie z poglądami doktryny i przeważającej części orzecznictwa, które podzielają również autorzy opinii, dla wprowadzenia zmiany we wzorcu umownym w oparciu o art. 384¹ kc nie jest wystarczające spełnienie tylko trzech przesłanek wynikających wprost z wykładni literalnej tego przepisu, takich jak:

- konieczność występowania zmienianego postanowienia we wzorcu umownym;
- ciągłość stosunku prawnego występującego pomiędzy stronami;
- okoliczność, że propozycja zmiany wzorca została przedstawiona stronie przed jej wejściem w życie, a strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia;

lecz istnieje również konieczność zamieszczenia w umowie tzw. klauzuli modyfikacyjnej o odpowiedniej treści. Brak respektowania tej przesłanki skutkowałby, w ocenie autorów opinii, istotnym naruszeniem zasady *pacta sunt servanda*, ponieważ strona wydająca wzorzec byłaby uprawniona, właściwie w sposób nieograniczony do zmiany treści stosunku zobowiązaniowego, zaś adherent musiałaby się tym zmianom albo podporządkować albo wypowiedzieć umowę.

W opinii wskazano ponadto, że *w umowach z konsumentami klauzula modyfikacyjna musi spełniać wymogi określone poprzez wykładnię art. 384¹ kc w zw. z art. 385³ pkt 10 kc. Wskazany przepis uznaje za tzw. „szare klauzule” takie postanowienia, które uprawniają kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie. Oznacza to zatem, że niedopuszczalne są klauzule modyfikacyjne sformułowane w sposób blankietowy, które dopuszczają zmianę wzorca w każdej sytuacji lub w przypadku zaistnienia ważnych przyczyn bez ich wskazania.* Autorzy opinii stwierdzają w niej jednoznacznie, że konsument – w oparciu o treść klauzuli modyfikacyjnej – musi mieć możliwość przewidzenia, w jakich konkretnie sytuacjach, jakie postanowienia umowy, i w jakim zakresie mogą ulegać jednostronnym zmianom. Odmienna interpretacja godziłaby w ich ocenie w wymóg precyzyjnego i jednoznacznego formułowania katalogu ważnych przyczyn uprawniających do skorzystania z klauzuli modyfikacyjnej.

W piśmie z dnia 13 lutego 2015 r. T-Mobile wniosła o umorzenie prowadzonego postępowania powołując się na fakt, iż w jego ramach Prezes Urzędu prezentuje odmienną od dotychczas stosowanej interpretację postanowień umownych opartych na przepisach pt. W ocenie Prezesa Urzędu ww. wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie, gdyż przedmiotem prowadzonego postępowania nie była ocena zgodności z prawem klauzul modyfikacyjnych wykorzystywanych

przez Spółkę, ale weryfikacja, czy T-Mobile była uprawniona do dokonania jednostronnej zmiany warunków umownych, o której mowa w pkt I rozstrzygnięcia decyzji.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm., dalej jako „kpa”), pismem z dnia 25 listopada 2015 r. Prezes Urzędu zawiadomił Spółkę o zakończeniu postępowania dowodowego, wyznaczając termin na zapoznanie się z aktami niniejszej sprawy. W dniu 8 grudnia 2015 r. z aktami sprawy zapoznał się pełnomocnik Spółki.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje.

T-Mobile Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, operator sieci T-Mobile, jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0000391193. Ponadto, działalność telekomunikacyjna jest działalnością regulowaną i podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. T-Mobile Polska S. A. z siedzibą w Warszawie jest wpisana do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych pod nr 4.

W toku prowadzonego postępowania w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu ustalił, że T-Mobile w dniach [***] wysłała do niektórych abonentów (w tym również konsumentów) powiadomienia o zmianie warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, polegającej na podwyższeniu o 5 zł opłaty abonamentowej. Wszystkie powiadomienia o zmianie warunków umowy przekazane kanałem tradycyjnym (listownie) zostały wysłane [***], zaś powiadomienia skierowane do konsumentów, którzy wyrazili stosowną zgodę na przesyłanie wszelkich powiadomień o zmianie warunków umów/cennika w formie elektronicznej, zostały wysłane [***].

W ww. komunikatach Spółka poinformowała, że zmiany te wejdą w życie z dniem 1 września 2014 r. Abonenci zostali także poinformowani o prawie do rozwiązania umowy w trybie w niej określonym w przypadku braku akceptacji zmian w terminie do dnia ich wejścia w życie, tj. 1 września 2014 r. W przedmiotowym komunikacie zamieszczono również informację, że przypadku rozwiązania umowy przez abonenta z powodu braku akceptacji zmian warunków umowy, Spółce nie przysługuje roszczenie o zapłatę kary umownej.

Ponadto, Spółka poinformowała, że w przypadku abonentów, którzy posiadają umowę na czas określony, obniżeniu o 120 zł ulega wysokość ulgi oraz maksymalnej, ustalonej przy zawarciu umowy, wartości kary umownej przewidzianej na okoliczność rozwiązania umowy przez abonenta lub przez dostawcę usług telekomunikacyjnych z winy abonenta przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta.

W informacji o dokonywanej zmianie umowy Spółka poinformowała również o możliwości przejścia na nowe oferty JUMP.

Powiadomienia zostały skierowane do abonentów będących stronami umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych zarówno na czas oznaczony, jak i na czas nieoznaczony, dotyczących usługi głosowej, jak i mobilnej transmisji danych, którzy zawarli

umowy odpowiednio [***] (w przypadku konsumentów korzystających z usług głosowych) oraz [***] (konsumenci korzystający z usług mobilnej transmisji danych). Grupę docelową przedmiotowych zmian stanowili abonenci prywatni (konsumenci) w liczbie [***] oraz abonenci biznesowi, korzystający z oferty promocyjnej na zawarcie umowy bez zakupu telefonu w liczbie [***].

Jednostronna zmiana warunków umów dotyczyła w przeważającej większości umów zawartych na czas oznaczony – [***] konsumentów, tj. [***] % wszystkich umów zawartych z konsumentami, których warunki zostały jednostronnie zmienione (pismo Spółki z dnia 27 sierpnia 2014 r.; postępowanie wyjaśniające o sygn. akt DDK-405-38/14/AB).

Na podstawie informacji przekazanych przez Spółkę w toku postępowania, Prezes Urzędu ustalił, że w chwili informowania przez T-Mobile o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy, o której mowa powyżej, średni czas pozostały do zakończenia umowy zawartej na czas oznaczony wynosił [***] (pismo Spółki z dnia 30 lipca 2015 r.).

Spółka w piśmie z dnia 27 sierpnia 2014 r. (postępowanie wyjaśniające o sygn. akt DDK-405-38/14/AB) wyjaśniła przyczyny dokonania zmiany warunków umowy zakwestionowanej w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji [***].

W oparciu o przekazane przez Spółkę powyższe informacje, Prezes Urzędu ustalił, że dokonana przez Spółkę jednostronna zmiana warunków umowy, była konsekwencją przyjętej strategii biznesowej.

W toku postępowania (pismo Spółki z dnia 4 grudnia 2014 r.) ustalono, że w dacie informowania przez Spółkę o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umów, w wykorzystywanym przez Spółkę wzorze umowy oraz aneksu do umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych znajdowały się klauzule umowne o następującej treści:

9.3 W przypadku proponowanych przez Operatora zmian warunków Umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym lub w Regulaminie, oraz w przypadku proponowanych przez Operatora zmian w Cenniku, stosuje się następujące zasady:

9.3.1. Operator poinformuje Abonenta o treści proponowanych zmian oraz uprawnieniach przysługujących Abonentowi w związku z tymi propozycjami. Wskazane informacje zostaną przekazane

(a) do publicznej wiadomości na stronie internetowej www.tmobile.pl oraz

(b) na piśmie chyba, że abonent zażąda, aby dostarczać mu je wyłącznie drogą elektroniczną na wskazany przez Abonenta w tym celu adres e-mail albo w inny sposób przewidziany w przepisach prawa. Przekazanie informacji odbędzie się z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem proponowanych zmian w życie. Wyprzedzenie to może być krótsze, gdy przepisy prawa przewidują możliwość zastosowania krótszego terminu. W przypadku braku akceptacji proponowanych zmian Abonent ma prawo rozwiązać Umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec Cyklu Rozliczeniowego rozpoczynającego się po dniu doręczenia wypowiedzenia Operatorowi. W celu rozwiązania Umowy Abonent musi w terminie do dnia wejścia w życie proponowanych przez Operatora zmian, złożyć stosowne oświadczenie w formie pisemnej w Punkcie Sprzedaży lub na adres Operatora (do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem). W takim przypadku proponowane zmiany nie wchodzi w życie, chyba że taki skutek będzie wynikać z przepisów prawa. W przypadku

nieskorzystania przez Abonenta w terminie określonym powyżej z prawa wypowiedzenia Umowy, proponowana zmiana wchodzi w życie w terminie wskazanym w informacji o zmianie warunków Umowy.

9.3.1.1. W przypadku propozycji zmiany warunków Umowy określonych w Regulaminie lub propozycji zmiany w Cenniku, gdy zmiana taka

(a) wynika bezpośrednio ze zmiany przepisów prawa ,

(b) powoduje obniżenie cen Usług Telekomunikacyjnych,

(c) powoduje dodanie nowej usługi lub

(d) wynika z decyzji regulatora rynku telekomunikacyjnego ,

Operator podaje treść proponowanych zmian jedynie do wiadomości publicznej na www.t-mobile.pl.

9.3.1.2. Jeżeli konieczność wprowadzenia zmiany warunków umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym lub w Regulaminie albo zmiany w Cenniku wynika wyłącznie ze zmiany stawki podatku od towarów i usług stosowanej dla Usług Telekomunikacyjnych, Operator podaje jedynie do wiadomości publicznej na www.t-mobile.pl informacje o:

9.3.1.2.1. zmianie warunków Umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym lub w Regulaminie albo zmiany w Cenniku, o terminie jej wprowadzenia, wraz ze wskazaniem miejsca udostępnienia treści zmiany lub miejsca udostępnienia warunków Umowy określonych w niniejszym Kontrakcie Głównym, Regulaminu lub Cennika – uwzględniających tę zmianę,

9.3.1.2.2. prawie wypowiedzenia Umowy przez Abonenta w przypadku braku akceptacji tych zmian oraz

9.3.1.2.3. konieczności zwrotu ulgi udzielonej Abonentowi przez Operatora w związku z zawarciem Umowy, w przypadku skorzystania przez Abonenta z prawa do jej wypowiedzenia.

9.4. Operator niezwłocznie poinformuje Abonenta na piśmie o zmianie nazwy (firmy), adresu lub siedziby, chyba że Abonent złożył żądanie otrzymywania tych informacji drogą elektroniczną na wskazany przez Abonenta w tym celu adres e-mail albo w inny sposób przewidziany w przepisach prawa. Informacja o powyższych zmianach nie stanowi zmiany warunków Umowy.

9.5. Tryb i warunki dokonywania zmian Umowy mogą być inne niż wskazane wyżej, jeśli będzie to wynikać wprost z przepisów prawa lub mieszczącego się w ich ramach porozumienia stron.

Z kolei w treści Regulaminu Świadczenia Usług Telekomunikacyjnych w brzmieniu obowiązującym w dacie informowania przez Spółkę o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umów znajdowała się klauzula modyfikacyjna o następującej treści:

§ 11 ust. 8 Operator zastrzega sobie prawo do zmiany Cennika, w szczególności do zmiany cen Usług Telekomunikacyjnych, w trakcie trwania Umowy z zachowaniem warunków określonych w przepisach powszechnie obowiązującego prawa i Umowy (pismo Spółki z dnia 4 grudnia 2014 r.).

W toku postępowania T-Mobile przedstawiła (pismo Spółki z dnia 4 grudnia 2014 r.) w ujęciu chronologicznym zmiany postanowień umowy, aneksu do umowy oraz regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych odnoszących się do kwestii zmiany warunków łączącego konsumenta ze Spółką stosunku zobowiązaniowego, jakie miały miejsce od dnia zawarcia

pierwszej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, rozumianej przez Spółkę jako najstarsza obowiązująca umowa (umowa z listopada 2008 r.) objęta zmianami i obowiązująca do dnia poinformowania abonentów o dokonanych zmianach. Postanowienia takie były zamieszczane w ww. wzorcach umownych od 2009 r. (pierwszy wzorec umowy i aneksu zawierający takie postanowienia obowiązywał od 06.07.2009 r.)

Opisany wyżej stan faktyczny został ustalony przez Prezesa Urzędu po odmowie uwzględnienia wniosku T-Mobile z dnia 4 grudnia 2014 r. o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań następujących świadków, pracowników Spółki:

1. [***] – Eksperta ds. Regulacyjnych;
2. [***] – Głównego Specjalisty ds. Regulacji Prawnych Telekomunikacji;

na okoliczność:

- stanowiska prezentowanego przez przedstawicieli Prezesa UOKiK co do treści i sposobu rozumienia klauzul modyfikacyjnych stosowanych przez operatorów (w tym T-Mobile) w umowach z konsumentami, w szczególności, że klauzule stosowane przez operatorów (w tym T-Mobile) są zgodne z prawem;
- treści ustaleń uzgodnionych pomiędzy Prezesem UOKiK a przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi zrzeszonymi w izbach gospodarczych, którzy brali udział w pracach dotyczących transparentności;
- powstawania *Stanowiska Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie transparentności umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych*.

Prezes Urzędu nie uwzględnił ww. wniosku z uwagi na fakt, iż treść wzorców umownych wykorzystywanych przez T-Mobile w obrocie konsumenckim, w tym zamieszczonych w nich klauzul modyfikacyjnych, nie była bezpośrednio przedmiotem prowadzonego postępowania. Analiza treści klauzul modyfikacyjnych, zamieszczonych w wykorzystywanych przez Spółkę w obrocie konsumenckim wzorcach umów, dokonana w ramach niniejszego postępowania, prowadzona była jedynie w kontekście konkretnego stanu faktycznego. Celem jej nie była więc kontrola zgodności treści ww. postanowień z przepisami prawa, lecz ocena, czy stosowane klauzule modyfikacyjne w kształcie wykorzystywanym przez Spółkę na dzień dokonywania zmian warunków umowy dawały Spółce podstawy do jednostronnej zmiany warunków umowy w zakresie, o którym Spółka informowała konsumentów. Tym samym, wnioskowany środek dowodowy był irrelevantny z punktu widzenia ustalenia stanu faktycznego sprawy.

Podkreślenia wymaga również, że *Stanowisko Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie transparentności umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych* dotyczy zagadnienia niezwiązanego z przedmiotem niniejszego postępowania, tj. konstrukcji umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych. W treści *Stanowiska* nie zostało omówione zagadnienie klauzul modyfikacyjnych w umowach o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Pojawiające się w treści *Stanowiska* fragmenty dotyczące jednostronnej zmiany warunków umowy należy odczytywać w kontekście regulacji pt odnoszących się, jak wskazano powyżej, do trybu dokonywania zmian – nie stanowią one natomiast analizy przypadków, kiedy zmiany te będą dopuszczalne. Wskazać należy również, że treść *Stanowiska* jest faktem powszechnie znanym, a dokument ten jest publicznie dostępny na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (https://uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=3104).

Prezes Urzędu zważył, co następuje.

Naruszenie interesu publicznego

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie został zagrożony interes publiczny. Stwierdzenie zagrożenia interesu publicznego pozwala na realizację celu ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1 uokik, którym jest m.in. ochrona interesów konsumentów. Interes publiczny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. W ocenie Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publiczny, gdyż wiąże się z ochroną praw wszystkich konsumentów korzystających z usług telekomunikacyjnych świadczonych przez Spółkę w ramach ofert objętych jednostronną zmianą warunków umów, którzy mogli być narażeni na negatywne skutki nieuczciwej praktyki rynkowej stosowanej przez Spółkę. Przyjęcie, że w związku z kwestionowaną w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji praktyką doszło do zagrożenia interesu publicznego uzasadniają również pochodzące od konsumentów sygnały będące przyczynkiem do podjęcia przez Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie działań w zakresie posiadanych kompetencji dotyczących ochrony zbiorowych interesów konsumentów.

Ponadto, niniejsza sprawa dotyczy nie tylko sytuacji konsumentów – abonentów T-Mobile, którzy zostali poinformowani przez Spółkę o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy, ale – w szerokim znaczeniu – zagadnienia ochrony interesów konsumentów na gruncie ich prawa do realizacji umowy na warunkach, które zostały ustalone przy jej zawarciu oraz dopuszczalności dokonywania ich jednostronnej zmiany przez przedsiębiorcę w oparciu o jasne i przejrzyste kryteria zawarte w klauzuli modyfikacyjnej o stosownym brzmieniu.

W świetle powyższego, uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ocena działań T-Mobile w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (pkt I rozstrzygnięcia decyzji)

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 uokik stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe (pkt 3). Konsumentem w rozumieniu przepisów uokik jest osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, j.t. Dz. U. z 2014 r, poz. 121 ze zm., dalej jako „kc”, w zw. z art. 4 pkt 12 uokik). Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. W związku z powyższym, dla uznania działania za niezgodne z zawartym w uokik zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, iż spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- A) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;
- B) działanie to jest bezprawne;

C) działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad A)

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję przedsiębiorcy. Zgodnie z jej art. 4 pkt 1 w zw. z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 945), pod pojęciem tym należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 584 ze zm.), dalej jako: „usdg”, oraz: a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2, z wyłączeniem przepisów dotyczących koncentracji [trzeci człon definicji przedsiębiorcy zawartej w art. 4 pkt 1 lit. c) znajduje zastosowanie wyłącznie w postępowaniach w sprawach koncentracji]. Natomiast w myśl art. 4 ust. 1 usdg, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 usdg).

T-Mobile Polska S.A. z siedzibą w Warszawie jest spółką prawa handlowego wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000391193, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług telekomunikacyjnych. Nie ulega zatem wątpliwości, iż posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, Spółka przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jej działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad B)

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Bezprawność jest kategorią obiektywną. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt. XVII AmA 45/07). Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu.

Dopuszczalność dokonania jednostronnej zmiany warunków umowy

Aby ustalić, czy kwestionowana w ramach postępowania poprzedzającego wydanie niniejszej decyzji praktyka była bezprawna i mogła skutkować wprowadzeniem konsumenta

w błąd, konieczne jest uprzednie zbadanie, czy Spółka miała prawo dokonania jednostronnej zmiany warunków umowy opisanej w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji.

Tryb zmiany warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych określa przepis art. 60a pt.

Zgodnie z art. 60a ust. 1 pkt 1 pt, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych jest obowiązany doręczyć na piśmie abonentowi będącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej lub elektronicznej treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy, w tym określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych. Wyjątek od powyższej zasady stanowi sytuacja, kiedy abonent złożył żądanie określone w art. 60a ust. 1b pt.

Zgodnie z art. 60a ust. 1 pkt 2 pt, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych doręcza abonentowi niebędącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej lub elektronicznej, który udostępnił swoje dane, o których mowa w ust. 1a, treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych. Analogicznie do przypadku, o którym mowa w art. 60a ust 1 pkt 1 pt, wyjątek od wskazanej zasady stanowi sytuacja, kiedy abonent złożył żądanie określone w art. 60a ust. 1b pt.

Z kolei przepis art. 60a ust. 1 pkt 3 pt stanowi, że dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych podaje do publicznej wiadomości treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych. Zatem w przypadku zmiany warunków umowy określonych w regulaminie konieczne będzie nie tylko doręczenie abonentowi treści każdej proponowanej zmiany, lecz także podanie jej do publicznej wiadomości.

Art. 60a ust. 1 pt zawiera również inne postanowienia regulujące techniczne aspekty dokonywania zmiany warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych – tj. zastrzeżenie, iż realizacja obowiązków, o których mowa w art. 60a ust. 1 pkt 1-3 pt powinna nastąpić z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem zmian w życie (przy czym okres ten może być krótszy, jeżeli publikacja aktu prawnego, z którego wynika konieczność wprowadzenia zmian, następuje z wyprzedzeniem krótszym niż miesiąc przed jego wejściem w życie lub okres taki wynika z decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej) oraz postanowienie, w myśl którego abonent powinien zostać poinformowany o prawie wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji tych zmian, przy czym termin na realizację tego prawa nie może być krótszy niż do dnia ich wejścia w życie.

Art. 60a ust. 2 pt stanowi, że w razie skorzystania z prawa do wypowiedzenia umowy, o którym mowa w ust. 1, dostawcy publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych nie przysługuje zwrot ulgi, o której mowa w art. 57 ust. 6 pt, o czym abonent powinien zostać również poinformowany. Zgodnie natomiast z wyjątkiem wskazanym w ust. 3, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych nie zostanie pozbawiony możliwości wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w art. 57 ust. 6 pt, w przypadku, gdy konieczność wprowadzenia zmian, o których mowa w art. 60a ust. 1 pt, wynika bezpośrednio ze zmiany przepisów prawa albo z usunięcia niedozwolonych postanowień umownych albo wynika z decyzji Prezesa UKE, o której mowa w art. 63 ust. 2a pt.

W ocenie Prezesa Urzędu analiza treści zawartych w art. 60a, dotyczących: sposobu poinformowania abonenta przez dostawcę publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych o proponowanych zmianach (art. 60a ust. 1 pkt 1 i 2 – „doręcza”, art. 60a ust. 1 pkt 3 – „podaje do publicznej wiadomości”), okresu wyprzedzenia, z jakim powinno nastąpić poinformowanie abonenta, wymogu poinformowania abonenta o prawie do wypowiedzenia umowy, wskazania minimalnej długości terminu na realizację przez abonenta tego uprawnienia, treści żądania, które abonent może złożyć na mocy ust. 1b czy wreszcie ograniczenia w zakresie możliwości wystąpienia przez dostawcę usług z roszczeniem, o którym mowa w art. 57 ust. 6 pt, wskazuje, że w przypadku art. 60a pt mamy do czynienia z regulacją odnoszącą się do samego przebiegu procesu dokonywania zmiany, tj. do praw i obowiązków stron umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, które aktualizują się dopiero w przypadku propozycji dokonania zmiany warunków umowy.

Tym samym, art. 60a pt nie może zostać uznany za regulację wyczerpującą w aspekcie dokonywania zmian warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, bo o ile kompleksowo reguluje tryb dokonywania takich zmian (tj. ich techniczne aspekty), o tyle nie odnosi się do kwestii samej dopuszczalności oraz warunków (przesłanek) ich dokonywania (które powinny zostać określone w treści klauzul modyfikacyjnych), nie określa bowiem stanów faktycznych, w jakich dokonanie zmian byłoby możliwe, jak również nie wskazuje przesłanek dokonywania tych zmian. Regulacje zawarte w art. 60a pt należy zatem uznać za odnoszące się do etapu dokonywania zmiany warunków umowy następującego już po dokonaniu weryfikacji w przedmiocie samej ich dopuszczalności.

Elementy konieczne umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych określają przepisy art. 56 ust. 3 pt. Zgodnie z art. 56 ust. 3 pkt 9 pt, jednym z obowiązkowych elementów umowy jest określenie trybu i warunków dokonywania zmian umowy. Wymóg ten oznacza, że zastrzeżenie przez przedsiębiorcę możliwości wprowadzania jednostronnych zmian w umowie powinno wiązać się z zamieszczeniem odpowiedniego (tj. spełniającego wymagania stawiane klauzulom modyfikacyjnym) postanowienia w treści takiej umowy zawieranej z abonentem (o ile konieczność dokonania zmiany nie wynika bezpośrednio z przepisów prawa). Przepis art. 56 ust. 3 pkt 9 pt prowadzi zatem do wniosku, że art. 60a pt nie stanowi samodzielnej podstawy do wprowadzania zmian, jeżeli przedsiębiorca nie określił w umowie warunków wprowadzenia do niej jednostronnych zmian. Wniosek ten jest aktualny nie tylko na gruncie zmian, których sposób wprowadzenia określono art. 60a pt, ale także zmian, których tryb wprowadzenia przewidziano w art. 61 pt dotyczącym posługiwania się cennikiem. Mając na uwadze, że zmiana ceny prowadzi w konsekwencji do zmiany warunków umowy, należy przyjąć, że jest objęta sformułowanym w art. 56 ust. 3 pkt 9 pt wymogiem, dotyczącym określenia w umowie trybu i warunków dokonywania w niej zmian. Niemniej jednak, proste przeniesienie treści art. 60a oraz 61 pt do umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych – a więc wskazanie **trybu**, w jakim proponowane zmiany powinny zostać do umowy wprowadzone – nie może zostać uznane za wprowadzenie do treści umowy klauzuli modyfikacyjnej obejmującej swoim zakresem stany faktyczne upoważniające do wprowadzania zmian warunków umowy – a więc określenie **w warunków**, które muszą być spełnione, by zmiana warunków umowy mogła być uznana za dopuszczalną.

Na marginesie należy zaznaczyć, że – co jest szczególnie istotne w kontekście tych sektorów rynku, dla których ustawodawca nie przewidział odrębnych rozwiązań – podobną

funkcję do art. 60a i art. 61 pt, dotyczących modyfikacji warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, pełni art. 384¹ kc odnoszący się do modyfikacji wzorca umowy. Przepis ten również określa jedynie tryb dokonywania zmiany wzorców umów, przy jednoczesnym zastrzeżeniu, że obejmuje to już etap następujący po momencie dokonania oceny samej dopuszczalności wprowadzania zmian.

Zawierane umowy nie powinny co do zasady być zmieniane w trakcie ich obowiązywania, co jest naturalną konsekwencją zasady *pacta sunt servanda*. Mając jednak na uwadze realia umów o charakterze ciągłym zawieranych na rynku konsumenckim w branży usług telekomunikacyjnych, należy rozróżnić umowy zawierane na czas nieoznaczony, w których nie zastrzeżono oznaczonego okresu zobowiązania, które najczęściej są umowami zawieranymi na warunkach standardowych, niepromocyjnych, oraz umowy zawierane na czas oznaczony (w tym także umowy z oznaczonym okresem zobowiązania w ramach umowy na czas nieoznaczony), w których obowiązują warunki promocyjne. Nie ulega bowiem wątpliwości, że nawet w powszechnym odbiorze wśród konsumentów na rynku usług telekomunikacyjnych umowy te są wyraźnie odróżniane w aspekcie uprawnienia do zmiany ich warunków w czasie ich obowiązywania. I tak: umowa zawarta na czas nieoznaczony jest stosunkiem kontraktowym otwartym, który może zostać przez każdą ze stron wypowiedziany, a w konsekwencji (z upływem przewidzianego w umowie okresu wypowiedzenia) ulec rozwiązaniu bez dodatkowych konsekwencji finansowych dla konsumenta w postaci np. obowiązku zwrotu proporcjonalnie zmniejszonej ulgi, która została udzielona w związku z zawarciem umowy. Odmienne sytuacja kształtuje się w przypadku umów zawieranych na czas oznaczony. W ograniczonym czasowo stosunku kontraktowym strony umawiają się na ściśle określone warunki. W zamian za niższą, promocyjną cenę świadczonych usług lub bogatszy w stosunku do oferty standardowej wolumen tych usług, konsument zobowiązuje się do pozostawania w umowie przez oznaczony czas. Mechanizm ten, z jednej strony przewidujący atrakcyjne warunki dla świadczeniobiorcy, z drugiej strony zapewniający ekonomiczną opłacalność świadczenia dla usługodawcy (z uwagi na przewidziany czas trwania umowy, co wiąże się z odpowiednimi wpływami z tytułu świadczonych usług), zapewnia równowagę kontraktową dla obydwu stron.

W obydwu przypadkach **wymogiem minimalnym**, który powinien zostać spełniony przez podmiot (przedsiębiorcę) dokonujący jednostronnej zmiany warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych jest zamieszczenie odpowiednich postanowień (klauzul modyfikacyjnych) w stosowanych przez niego umowach (wzorcach umowy). Konsument bowiem, jako słabsza strona stosunku prawnego, powinien mieć świadomość, że wiążąc się umową z dostawcą usług telekomunikacyjnych, może spodziewać się z jego strony zmiany warunków łączącego ich kontraktu. Obowiązku zamieszczenia w umowie stosownej klauzuli modyfikacyjnej nie niweluje zapewnienie przez przedsiębiorcę możliwości wypowiedzenia przez abonenta umowy w sytuacji braku akceptacji jednostronnej zmiany jej warunków – uprawnienie to przewidują wprost przepisy prawa (art. 60a i n. pt; art. 384¹ kc), które dotyczą zarówno umów zawieranych na rynku konsumenckim (B2C), jak i profesjonalnym (B2B).

W obu rodzajach umów klauzule modyfikacyjne powinny w sposób transparentny określać **przesłanki i kryteria** możliwych jednostronnych zmian warunków umowy ze strony przedsiębiorcy. Wymóg ten należy rozumieć w ten sposób, że zawarta w umowie klauzula modyfikacyjna powinna wskazywać stany faktyczne, w których może dojść do jednostronnej zmiany stosunku prawnego, oraz kryteria takich zmian poprzez odniesienie się do pewnych (możliwie skonkretyzowanych) kategorii takich sytuacji. Jednakże umowy zawarte na czas

oznaczony w ogóle nie powinny podlegać jednostronnym zmianom dokonywanym przez przedsiębiorcę w zakresie istotnych elementów umowy. Jedynym możliwym wyjątkiem w tym zakresie może być zaistnienie sytuacji niezależnych od przedsiębiorcy o wyjątkowym charakterze. W takim przypadku możliwe byłoby zatem – przy założeniu istnienia w umowie klauzuli modyfikacyjnej – dokonanie przez przedsiębiorcę zmiany również istotnych elementów umowy. Sytuacje takie należałoby jednak traktować jako odstępstwo *in minus* od przyjętych w obrocie konsumenckim standardów, dopuszczalne jedynie w sytuacjach całkowicie niezależnych od działań proponenta, takich jak np. zaistnienie siły wyższej (przykładowo zniszczenie infrastruktury wykorzystywanej do świadczenia usługi wskutek katastrofy naturalnej).

Mając na uwadze powyższe, nie można zgodzić się z tezami zaprezentowanymi w opiniach prawnych przedstawionych przez T-Mobile w toku postępowania – w szczególności z poglądem, że pt, regulując w sposób szeroki i kompleksowy sytuacje związane ze zmianą wzorców umów w sektorze telekomunikacyjnym, stanowi regulację szczególną wobec tej zawartej w przepisach kc, jak również, że regulacje zawarte w art. 60a i 61 pt oprócz kwestii technicznych odnoszą się również do materialnych podstaw dokonywania zmian warunków umów (opinia prawna prof. dr hab. Marka Wierzbowskiego i r.pr Kamilli Pomorskiej). Jak wskazano powyżej, pod pojęciem materialnych przesłanek dokonywania zmian warunków umów należy rozumieć wymienienie konkretnych sytuacji (stanów faktycznych), których wystąpienie umożliwi przedsiębiorcy dokonanie jednostronnej zmiany warunków umowy. W szczególności nie może być uznana za okoliczność umożliwiającą przedsiębiorcy dokonanie ww. zmian samo „zwolnienie” konsumenta, który zdecyduje się skorzystać z prawa do wypowiedzenia umowy, z obowiązku zwrotu operatorowi proporcjonalnie zmniejszonej ulgi udzielonej w związku z zawarciem umowy. Okoliczność ta nie może być również, w ocenie Prezesa Urzędu, traktowana jako rodzaj potwierdzenia przez ustawodawcę, że umowy, w związku z których zawarciem udzielana jest abonentowi ulga, mogą być zmieniane z inicjatywy dostawcy usług w okresie ich obowiązywania bez względu na zakres ww. zmian (opinia prawna prof. dr hab. Stanisława Piątka). Jak wynika bowiem ze wskazanej powyżej argumentacji, kwestia zwrotu ulgi jest następcza w stosunku do dokonania jednostronnej zmiany warunków umowy (nie byłaby przedmiotem rozważań, gdyby najpierw konsument nie został poinformowany o dokonaniu przez przedsiębiorcę jednostronnej zmiany warunków umowy).

Mając na uwadze, że na gruncie Kodeksu cywilnego regulacje podobne do tych znajdujących się w art. 60a i art. 61 pt dotyczących modyfikacji warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawarte zostały w art. 384¹ kc, możliwe jest odniesienie do niniejszego stanu faktycznego zarówno orzecznictwa, jak i poglądów doktryny związanych ze stosowaniem art. 384¹ kc.

Stanowisko, iż uprawnienie do jednostronnej zmiany warunków umowy nie wynika ani z art. 60a ust. 1 pt, ani z art. 384¹ kc i o ile nie znajduje uzasadnienia w ustawie, która wskazywałaby warunki (sytuacje), w jakich zmiana umowy byłaby dopuszczalna, musi mieć źródło w zawartej umowie lub we wzorcu (gdy umowa została zawarta w tym reżimie) znajduje również potwierdzenie w orzecznictwie. Taką opinię wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 lutego 2013 r. (I CSK 313/12, LEX nr 1314141), zgodnie z którym, zmiana treści stosunku zobowiązaniowego przez związanie wzorcem wydanym w czasie trwania tego stosunku dopuszczalna jest tylko wtedy, gdy taka możliwość została przewidziana w umowie lub we

wzorcu poprzez zastrzeżenie klauzuli modyfikacyjnej. W uzasadnieniu do ww. wyroku SN wskazał, że (...) zgodnie z art. 384¹ kc, wzorzec wydany w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże drugą stronę, jeżeli zostały zachowane wymagania określone w art. 384 kc, a druga strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia. W orzecznictwie przyjmuje się jednak, że zmiana treści stosunku zobowiązaniowego przez związanie wzorcem wydanym w czasie trwania tego stosunku dopuszczalna jest tylko wtedy, gdy taka możliwość została przewidziana w umowie lub we wzorcu poprzez zastrzeżenie klauzuli modyfikacyjnej (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1992 r., III CZP 141/91, OSNC 1992, nr 6, poz. 90, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1992 r., III CZP 50/92, OSP 1993, nr 6, poz. 119 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 933/99, nie publ.). Pogląd taki dominuje również w nauce prawa, przy czym jego zwolennicy podkreślają, że w przeciwnym wypadku możliwe byłoby wnoszenie do treści ukształtowanego stosunku zobowiązaniowego dowolnych zmian niekiedy tylko w tym celu, by druga strona skorzystała z możliwości wypowiedzenia. Klauzula modyfikacyjna – jak przyjmuje się w orzecznictwie – powinna być dostatecznie skonkretyzowana i wskazywać okoliczności uprawniające do zmiany wzorca (...).

Powyższy tok rozumowania znajduje również swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który w jednym z ostatnio wydanych orzeczeń odniósł się do obowiązku wskazania odpowiednich klauzul modyfikacyjnych w przypadku jednostronnej zmiany warunków umowy: (...) zasadnicze znaczenie zyskuje kwestia, czy umowa o kredyt wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu zmiany stopy procentowej i związek między tym warunkiem a innymi warunkami dotyczącymi wynagrodzenia kredytodawcy, tak by poinformowany konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wypływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (...) (pkt 74 wyroku TSUE z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie Matei vs Volksbank, sygn. C-143/13)².

Analiza poglądów doktryny prowadzi do wniosku, który podziela Prezes Urzędu, że cyt. za M. Bednarek: *nie każda jednak klauzula modyfikacyjna będzie mogła pełnić rolę podstawy do wydania nowego wzorca lub wprowadzenia zmian do dotychczasowego. Proponent nie powinien być uprawniony do wprowadzania nowych regulaminów lub dokonywania zmian w istniejących regulaminach w dowolnym czasie i w dowolnym zakresie. U podstaw wprowadzenia modyfikacji do zawiązanych już stosunków prawnych muszą leżeć usprawiedliwione powody, które co do zasady powinny być uprzednio znane adherentom. Wydanie nowego lub zmienionego regulaminu nie może być zaskakujące dla adherenta. Dlatego też klauzulom modyfikacyjnym stawia się w orzecznictwie i piśmiennictwie następujące wymagania:*

1. klauzula modyfikacyjna nie może uprawniać do takich zmian, które prowadziłyby do naruszenia istoty umowy (art. 353¹ kc);
2. klauzula modyfikacyjna nie może uprawniać do takich zmian, które dotyczyłyby istotnych elementów umowy;
3. klauzula modyfikacyjna nie może mieć blankietowego charakteru, a zatem powinna wskazywać sytuacje faktyczne, w których może dojść do jednostronnej zmiany stosunku prawnego, oraz kryteria takich zmian po to, by można było ocenić, czy zaistniały

przyczyny uzasadniające wydanie nowego wzorca lub dokonanie zmian w już istniejącym i czy poziom reakcji proponenta był usprawiedliwiony w stosunku do rzeczywiście zaistniałych przyczyn^[1].

Wskazane powyżej stanowisko jest zbieżne z treścią włączonej do akt postępowania opinii dr hab. Moniki Namysłowskiej powstałej przy współudziale prof. dr hab. Tadeusza Skoczego, gdzie wskazuje się, że klauzula modyfikacyjna musi spełniać wymogi określone poprzez wykładnię art. 384¹ kc w zw. z art. 385³ pkt 10 kc, co oznacza, iż za niedopuszczalne uznać należy klauzule modyfikacyjne sformułowane w sposób blankietowy, które dopuszczają zamianę wzorca w każdej sytuacji lub w przypadku zaistnienia ważnych przyczyn bez ich wskazania.

Na gruncie niniejszej sprawy podkreślenia wymaga fakt, że w ramach umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartej pomiędzy operatorem telekomunikacyjnym a konsumentem do istotnych elementów umowy zaliczyć trzeba występujące po stronie operatora zobowiązanie do świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz odpowiadające mu wzajemne świadczenie pieniężne konsumenta (zobowiązanie do zapłaty za świadczone usługi). Dlatego też dokonanie przez Spółkę jednostronnej zmiany warunków umowy polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej, uznać należy za zmianę dotyczącą istotnych elementów umowy. Jednocześnie analiza wzorców umownych stosowanych przez Spółkę pod kątem zawartych w nich klauzul modyfikacyjnych, na podstawie których Spółka dokonała jednostronnych zmian warunków umów, i okoliczności dokonania przez Spółkę tych zmian (czynniki zależne od woli przedsiębiorcy) wskazują, że Spółka nie była uprawniona do dokonania jednostronnej zmiany warunków umów zawartych tak na czas oznaczony, jak i na czas nieoznaczony.

Klauzule umowne wykorzystywane przez T-Mobile w dacie wysyłki do konsumentów powiadomień o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy zawierają bowiem wyłącznie opis trybu, w jakim mogą zostać wprowadzone zmiany do łączącego strony kontraktu oraz związanych z tym konsekwencji w postaci konieczności (bądź też jej braku) zwrotu ulgi, o której mowa w art. 57 ust. 6 pt. W treści przedmiotowych klauzul nie zostały określone materialne warunki (przesłanki) dokonywania takich zmian, w oparciu o analizę których konsument mógłby przewidzieć, w jakich sytuacjach i z uwagi na jakie czynniki, warunki zawartej z dostawcą usług telekomunikacyjnych umowy mogą ulec zmianie.

Praktyka rynkowa

Zgodnie z art. 4 ust. 1 upnr, praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

2

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=162540&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=201723>

^[1] Tak M. Bednarek, *Wzorce umów w prawie polskim*, Warszawa 2005, str. 92 - 93 i cyt. tam poglądy doktryny i judykatury, m.in.: E. Łętowska, *Prawo umów* 2002, s. 324; W. Pyziół, *Umowa rachunku bankowego*, s. 31 i n.; zob. też uchw. SN (7) z 6.3.1992 r., III CZP 141/91; uchw. SN z 26.11.1991 r., III CZP 121/91; uchw. SN (7) z 22.5.1991 r., III CZP 15/91; uchw. SN z 19.5.1992 r., III CZP 50/92; wyr. SN z 5.4.2002 r., II CKN 933/99. Na temat wymagań stawianych klauzulom modyfikacyjnym zob. również D. Rogoń, w: *Prawo bankowe. Komentarz*, t. I, Komentarz do art. 1–92 (pod red. F. Zolla), Kraków 2005, s. 444.

Zgodnie z art. 2 pkt 4 upnpr, przez praktykę rynkową rozumie się działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Art. 2 pkt 3 upnpr stanowi, że przez produkt rozumie się każdy towar lub usługę, w tym nieruchomości, prawa i obowiązki wynikające ze stosunków prawnych.

Dobre obyczaje

W odniesieniu do umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez T-Mobile zawartych z konsumentami sprzeczność praktyki Spółki z dobrymi obyczajami mogła polegać na informowaniu konsumentów o jednostronnej zmianie warunków umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych w zakresie elementów istotnych umowy, tj. ceny usługi, mimo że Spółka nie dysponowała uprawnieniem do dokonania ww. zmiany, co mogło wprowadzać konsumentów w błąd. Mając bowiem na uwadze treści przedstawionych przez Spółkę w toku postępowania klauzul wykorzystywanych w umowie oraz regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz związane z przyjętą strategią biznesową okoliczności podwyższenia przez Spółkę opłaty abonamentowej za świadczone usługi, należy stwierdzić, że zmiany umowy w tym zakresie wymagały złożenia przez strony umowy zgodnych oświadczeń woli.

Tym samym poinformowanie konsumentów przez Spółkę o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy było sprzeczne z dobrymi obyczajami, za które z pewnością uznać należy respektowanie zasad rządzących należytym wykonywaniem zobowiązań umownych, do których należą również reguły odnoszące się do dopuszczalności dokonywania przez przedsiębiorcę jednostronnych zmian warunków umowy. Ponadto, konsument, działając w zaufaniu do przedsiębiorcy, ma prawo do otrzymywania od niego rzetelnych informacji w zakresie praw przysługujących stronom umowy. Przekazywanie przez przedsiębiorcę, tj. podmiot posiadający względem konsumenta silniejszą pozycję, rzetelnych informacji stanowi przejaw realizacji przysługującego konsumentowi prawa do uczestniczenia w rynku na jasnych i przejrzystych zasadach. Umożliwia to również podjęcie konsumentowi świadomej decyzji dotyczącej umowy.

Ponadto, w zakresie, w jakim dokonana przez T-Mobile jednostronna zmiana istotnych warunków umów dotyczyła umów zawartych na czas oznaczony, należy mieć na względzie fakt, że konsument, zawierając umowę na czas oznaczony, ma prawo do realizacji umowy na niezmiennych warunkach do końca ustalonego przez strony czasu trwania umowy. Jednostronna zmiana przez Spółkę warunków umowy zawartej na czas oznaczony naruszała dobre obyczaje, gdyż uzależniona była wyłącznie od woli przedsiębiorcy, a jedynym zachowaniem po stronie konsumenta mogła być tylko akceptacja lub jej brak dla wprowadzanych zmian. Konsument nie dysponuje bowiem żadnymi instrumentami w celu obrony swojego prawa do realizacji ustalonych warunków umowy, które zostały przez strony umowy zaakceptowane i które powinny obowiązywać do końca ustalonego czasu trwania umowy.

W odniesieniu z kolei do umów zawartych na czas nieoznaczony, Prezes Urzędu miał na względzie prawo konsumentów będących stronami takich umów do ich realizacji na ustalonych przez strony warunkach, przy jednoczesnym założeniu, że w przypadku, gdy po stronie przedsiębiorcy pojawi się wola dokonania jednostronnej zmiany istotnych warunków umowy, konsument będzie miał możliwość dokonania oceny takiej zmiany w oparciu o jasne i przejrzyste kryteria zawarte w prawidłowo skonstruowanej klauzuli modyfikacyjnej zamieszczonej w umowie o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że

podobnie jak w przypadku konsumentów korzystających z usług telekomunikacyjnych świadczonych przez T-Mobile w ramach umów na czas oznaczony, także w przypadku konsumentów – stron umów zawartych na czas nieoznaczony, praktyka Spółki naruszała dobre obyczaje, gdyż uzależniona była wyłącznie od woli przedsiębiorcy, a jedynym zachowaniem po stronie konsumenta mogła być tylko akceptacja lub jej brak dla wprowadzanych zmian.

Na taką ocenę praktyki Spółki nie może mieć wpływu okoliczność, iż dokonując jednostronnej zmiany warunków umowy, o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji, T-Mobile zaproponowała konsumentom możliwość przejścia na nowe warunki ofert promocyjnych w planach taryfowych Jump. Jakkolwiek z punktu widzenia Spółki są to taryfy zapewniające konsumentowi dostęp do szerokiego wolumenu nowoczesnych usług, to jednak podkreślenia wymaga, że w ocenie konkretnego konsumenta mogły nie być to warunki korzystniejsze od dotychczas posiadanych, które były mu gwarantowane w ramach umowy. Tym samym udostępnienie możliwości skorzystania z nowych planów taryfowych powinno być traktowane jako przejaw realizacji przez Spółkę przyjętej strategii biznesowej, która mogła nie mieć przełożenia na polepszenie sytuacji konsumenta, któremu jednostronnie zmieniono warunki umowy. Nie zmienia to również istoty przypisanej Spółce praktyki, która polegała na uniemożliwieniu konsumentowi realizacji umowy na gwarantowanych mu w niej warunkach – na ocenę praktyki nie może zatem wpływać dodatkowa możliwość – obok wypowiedzenia umowy – przedstawiona konsumentowi jako alternatywa dla proponowanych zmian, gdyż możliwość skorzystania przez konsumenta z nowej oferty T-Mobile nie ma wpływu na fakt, że konsument nie miał możliwości kontynuowania umowy na dotychczasowych warunkach.

Mając na uwadze powyższe – gdyby przyjąć stanowisko prezentowane przez Spółkę w toku postępowania, zgodnie z którym – niezależnie od przyczyn wprowadzanych zmian oraz istnienia i treści klauzuli modyfikacyjnej – do dokonania jednostronnej zmiany warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych wystarczające jest wysłanie do konsumentów informacji zawierającej wszystkie niezbędne elementy wskazane w przepisach pt (pismo Spółki z dnia 4 grudnia 2014 r.), za dopuszczalne należałoby uznać wszelkiego rodzaju zmiany warunków zawartej umowy niezależnie od okoliczności ich dokonania, o ile tylko zostałyby spełnione wymogi formalne związane z zawiadomieniem o nich konsumentów.

Przykładowo możliwa byłaby więc sytuacja, w której przedsiębiorca w okresie, w którym zwyczajowo konsumenci są skłonni dokonywać większej niż zwykle ilości transakcji (np. okres przedświąteczny), oferowałby możliwość zawarcia umowy na bardzo atrakcyjnych warunkach, a następnie po bardzo krótkim okresie korzystania przez konsumenta z korzystnie ukształtowanych warunków umownych dokonywałby jednostronnej zmiany warunków umowy, przy czym konsument nie miałby już ani możliwości skorzystania z ofertowanych przez innych przedsiębiorców promocji (przedświątecznych), ani możliwości odzyskania nakładów poczynionych na zawartą umowę – zarówno ekonomicznych (np. opłata aktywacyjna), jak i pozaekonomicznych (czas poświęcony na kontakt z przedsiębiorcą, porównanie ofert itp.). Podkreślić również należy, że – przy przyjęciu stanowiska prezentowanego w postępowaniu przez Spółkę i wspieranego przez przedłożone przez nią opinie prawne – na brak możliwości kwestionowania tego typu praktyki nie mogłoby mieć również wpływu umyślność działania przedsiębiorcy, który już w momencie wprowadzania oferty na rynek, miałby zaplanowane dokonanie w niej istotnych zmian (np. podwyższenie wysokości abonamentu, ograniczenie pakietu minut na połączenia głosowe, zmianę zawartości kanałów telewizyjnych w pakiecie). Co

więcej, taka praktyka mogłaby skutkować dodatkowym (poza wynikającym wprost ze zmiany warunków umowy) uszczerbkiem ekonomicznym po stronie konsumenta, który mógł np. zainwestować środki w sprzęt potrzebny do korzystania z usługi (np. w przypadku usług telewizji satelitarnej - dekodery).

W świetle powyższego gwarancje ochronne dla konsumenta, któremu zmieniono jednostronnie warunki umowy (możliwość jej wypowiedzenia), o których mowa m.in. w przedstawionej przez T-Mobile w toku postępowania opinii prawnej prof. dr hab. Sławomira Dudzika i dr. Jacka Błachuta – abstrahując już od sygnalizowanego powyżej faktu, że dotyczą one etapu występującego już po dokonaniu weryfikacji w przedmiocie dopuszczalności jednostronnej modyfikacji – mogłyby się okazać niewystarczające do realizacji prawa konsumenta do uczestniczenia w jasnych, przejrzystych i ukształtowanych w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa.

Model przeciętnego konsumenta

Aby dokonać oceny, czy praktyka Spółki, o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcać zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta po jej zawarciu, konieczne jest ustalenie w przedmiotowej sprawie modelu przeciętnego konsumenta.

Zgodnie z art. 2 pkt 8 upnpr, przez przeciętnego konsumenta rozumie się konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Oceny tej powinno dokonywać się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna czy umysłowa. Wzorzec przeciętnego konsumenta nie jest stały, zmienia się bowiem w zależności od okoliczności konkretnego przypadku. To w odniesieniu do przeciętnego konsumenta dokonywana jest ocena „nieuczciwości” praktyki rynkowej stosowanej przez przedsiębiorcę.

Przeciętnego konsumenta należy rozumieć jako dostatecznie dobrze (przeciętnie) rozważnego i zorientowanego, mającego prawo do rzetelnej, zawierającej wszelkie niezbędne dane wynikające z funkcji i przeznaczenia danego produktu informacji, przekazywanej w sposób niewprowadzający w błąd. Wskazanie na cechy takie jak dostateczne poinformowanie, uwaga oraz ostrożność określa pewien zespół cech konsumenta (jego „przeciętność”) polegającą na tym, że z jednej strony można wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, lecz z drugiej strony nie można uznać, że jego wiedza jest kompletna i profesjonalna.

Brak jest podstaw do wyróżniania – w świetle kwestionowanej praktyki – szczególnej grupy konsumentów, których działanie Spółki mogło dotyczyć. Grupę konsumentów narażonych na praktykę T-Mobile, o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji, tworzą osoby pełnoletnie, znajdujące się w zasięgu świadczenia usług przez Spółkę, a więc na terenie całego kraju, będące stroną umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez T-Mobile w ramach ofert objętych jednostronną zmianą warunków umownych, o której dokonaniu poinformowała ich T-Mobile.

Zniekształcenie zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta

W przedmiotowej sprawie możliwość istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta po zawarciu umowy polegać mogła zatem na:

- 1) podjęciu przez konsumenta decyzji o rozwiązaniu umowy w wyniku przekazania mu przez Spółkę mogącej wprowadzać go w błąd informacji dotyczącej dokonania przez Spółkę skutecznej jednostronnej zmiany warunków umowy;
- 2) podjęciu przez konsumenta w wyniku przekazania mu przez Spółkę mogącej wprowadzać go w błąd informacji dotyczącej dokonania przez Spółkę skutecznej jednostronnej zmiany warunków umowy decyzji o pozostaniu dalej stroną umowy łączącej go ze Spółką na warunkach innych niż pierwotnie ustalone;
- 3) podjęciu przez konsumenta decyzji o przejściu na nowe taryfy oferowane przez Spółkę, które niekoniecznie musiały odpowiadać potrzebom konsumenta.

Mając powyższe na względzie, należy uznać za udowodnione, że opisana w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji praktyka T-Mobile miała charakter bezprawny.

Ad C)

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą tak działania, jak i zaniechania. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia.

Nie ulega wątpliwości, że działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków. Natomiast przez interes zbiorowy należy rozumieć interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Jak podnosi się w doktrynie, w pojęciu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów mieści się także działanie przedsiębiorcy skierowane wprawdzie do oznaczonych (zindywidualizowanych), ale za to dostatecznie licznych konsumentów, o ile przy tym konsumentów tych łączy jakaś wspólna cecha rodzajowa. Wówczas bowiem poszkodowana zostaje pewna grupa konsumentów, nie będąca jedynie – z punktu widzenia przedsiębiorcy stosującego daną praktykę – zbiorowością przypadkowych jednostek, lecz stanowiącą określoną i odrębną kategorię konsumentów, reprezentującą w znacznym stopniu wspólne interesy³. Należy zatem przyjąć, że zbiorowy interes konsumentów nie musi odnosić się do nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować, gdyż brak indywidualizacji nie sprzeciwia się możliwości wyodrębnienia kategorii bądź zbioru konsumentów o pewnych cechach. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu.

³ M. Szydło, *Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów*, Monitor Prawniczy 2004/17/791

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z godzeniem w zbiorowe interesy konsumentów. Na praktykę Spółki mógł być bowiem narażony każdy konsument objęty jednostronną zmianą warunków umów, o których dokonaniu poinformowała Spółka.

Bezprawne działanie Spółki nie dotyczyło zatem interesów poszczególnych osób, lecz naruszenia uprawnień szerokiego kręgu konsumentów, których sytuacja była identyczna i wspólna dla całej grupy konsumentów-stron umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez T-Mobile objętych jednostronną zmianą warunków umów.

Interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, iż określenie stałego czy zamkniętego katalogu interesów konsumentów nie jest możliwe, ani też zasadne⁴. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, dotyczących zawartych z konsumentami umów. W niniejszej sprawie mogło dojść do naruszenia interesu gospodarczego konsumentów poprzez dopuszczenie się przez T-Mobile stosowania bezprawnej praktyki w rozumieniu art. 4 ust. 1 upnr - zarówno w aspekcie ekonomicznym jak i pozaekonomicznym.

Praktyka Spółki opisana w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji mogła powodować:

- podjęcie przez konsumenta decyzji o rozwiązaniu umowy w wyniku przekazania mu przez Spółkę mogącej wprowadzać go w błąd informacji dotyczącej dokonania przez Spółkę skutecznej jednostronnej zmiany warunków umowy, co w konsekwencji mogło narażać go na uciążliwości związane z poszukiwaniem nowego dostawcy usług telekomunikacyjnych (aspekt pozaekonomiczny naruszenia) – niekonieczne zakończone zawarciem umowy z nowym dostawcą usług na równie korzystnych dla konsumenta warunkach (aspekt ekonomiczny naruszenia) – albo
- podjęcie przez konsumenta w wyniku przekazania mu przez Spółkę mogącej wprowadzać go w błąd informacji dotyczącej dokonania przez Spółkę skutecznej jednostronnej zmiany warunków umowy decyzji o pozostaniu dalej stroną umowy łączącej go ze Spółką na warunkach innych niż pierwotnie ustalone (aspekt ekonomiczny naruszenia) – albo
- podjęcie przez konsumenta w wyniku przekazania mu przez Spółkę mogącej wprowadzać go w błąd informacji dotyczącej dokonania przez Spółkę skutecznej, jednostronnej zmiany warunków umowy decyzji o przejściu na nowe taryfy oferowane przez Spółkę, w ramach których świadczenie usług telekomunikacyjnych przez Spółkę odbywa się na warunkach innych niż pierwotnie ustalone w dotychczasowej umowie i które mogły nie być – z indywidualnego punktu widzenia danego konsumenta - równie dla niego korzystne jak warunki dotychczasowej umowy (aspekt ekonomiczny naruszenia).

Zasadniczo więc u podstaw tego naruszenia (informowania o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy) leży pozbawienie konsumenta możliwości kontynuowania umowy na

⁴ ibidem

pierwotnych określonych w umowie warunkach, w sytuacji gdy takie pozbawienie nie znajdowało podstaw w zamieszczonych w umowie klauzulach modyfikacyjnych. Przekazanie konsumentowi ww. informacji mogło skutkować podjęciem przez konsumenta niekorzystnej finansowo decyzji (aspekt ekonomiczny naruszenia) i powodować po jego stronie uciążliwości spowodowane koniecznością podjęcia nieplanowanych działań związanych z podejmowaniem decyzji o pozostaniu lub nie stroną umowy ze Spółką (aspekt pozaekonomiczny). Aspekt pozaekonomiczny naruszenia interesów konsumentów w niniejszej sprawie może polegać również na wprowadzeniu w błąd skutkującym pozbawieniem konsumenta prawa do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych).

Mając powyższe na względzie, należy uznać za udowodnione, że opisana w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji praktyka T-Mobile naruszała zbiorowy interes konsumentów.

Stwierdzenie zaniechania stosowania przez T-Mobile Polska S.A. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów wskazane w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji

Zgodnie z art. 27 uokik, w przypadku zaniechania stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, jednocześnie stwierdzając zaniechanie jej stosowania.

Prezes Urzędu stwierdził zaniechanie stosowania praktyki opisanej w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji w dacie 2 sierpnia 2014 r. [***] dzień 2 sierpnia 2014 r. był pierwszym dniem, w którym Spółka nie stosowała praktyki, o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu orzekł się jak w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji.

Środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów (pkt II rozstrzygnięcia decyzji)

Prezes Urzędu nałożył na Spółkę, na podstawie art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 w zw. z art. 27 ust. 2 uokik, wskazane w sentencji decyzji środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Wobec decyzji wydawanych na podstawie art. 27 ust. 2 uokik, przepis art. 26 ust. 2 uokik znajduje odpowiednie zastosowanie. Decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oraz stwierdzająca zaniechanie jej stosowania może zatem określać środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, m.in. w postaci: zobowiązania przedsiębiorcy do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o określonej treści lub formie lub zobowiązania do publikacji decyzji w całości lub w części na koszt przedsiębiorcy.

Wskazany w art. 26 ust. 2 uokik katalog środków usunięcia trwających skutków naruszenia jest przykładowy. W związku z tym Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę inne niż wymienione w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów środki usunięcia trwających skutków naruszenia, które są adekwatne do rodzaju stwierdzonego naruszenia oraz skutków które naruszenie wywołało. Ocena adekwatności działań zmierzających do usunięcia skutków niedozwolonego zachowania musi być dokonana z uwzględnieniem możliwie

najszerszego kontekstu postępowania przedsiębiorcy, któremu zarzucana jest praktyka o trwających skutkach (tak wyrok SOKiK z dnia 9 lutego 2004 r., XVII AmA 110/04).

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zdecydował o zastosowaniu środków usunięcia trwających skutków poinformowania konsumentów będących stroną umów o świadczenie przez T-Mobile usług telekomunikacyjnych o jednostronnej zmianie tych umów polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej, co zostało uznane za nieuczciwą praktykę rynkową, a w konsekwencji za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. W dacie wydania przez Prezesa Urzędu niniejszej decyzji trwają skutki stosowanej przez T-Mobile praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, gdyż jak to już wskazano powyżej, każdy konsument dotknięty praktyką T-Mobile, na skutek działania Spółki, podjął określoną decyzję rynkową (tj. pozostał dalej stroną umowy łączącej go ze Spółką i uiszcza wyższą opłatę abonamentową albo rozwiązał umowę z T-Mobile i ewentualnie zawarł nową umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych z innym dostawcą usług na innych od dotychczas posiadanych w T-Mobile warunkach albo skorzystał z nowej oferty zaproponowanej przez Spółkę). W związku z tym, wyłącznie na skutek zakwestionowanych działań Spółki, konsumenci dotknięci praktyką T-Mobile znajdują się w innej sytuacji rynkowej w porównaniu do momentu poprzedzającego poinformowanie konsumentów przez Spółkę o jednostronnej zmianie umowy. Jednocześnie skutki naruszenia przez T-Mobile zbiorowych interesów konsumentów nie zostały dotychczas konsumentom przez Spółkę zrekompensowane (jak wskazała Spółka w piśmie z dnia 8 września 2015 r., sama tylko liczba abonentów, którzy zostali poinformowani o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy i nadal pozostają jej abonentami wynosi [***]).

Nakładając na T-Mobile środek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, o którym mowa w pkt. II.1 rozstrzygnięcia decyzji, Prezes Urzędu uznał, że choć skutki praktyki Spółki w stosunku do poszczególnych grup konsumentów były różne (ekonomiczne np. ponoszenie wyższej opłaty abonamentowej, pozaekonomiczne np. rozwiązanie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z T-Mobile), to jednak u ich podłoża leżało właśnie działanie zakwestionowane w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji, a więc poinformowanie konsumentów o dokonanej jednostronnej zmianie warunków umów. Z punktu widzenia charakteru zakwestionowanej praktyki określone zachowanie konsumenta dotkniętego działaniem T-Mobile (tj. wypowiedzenie umowy, skorzystanie z nowej oferty, pozostanie stroną umowy na zmienionych warunkach) jest konsekwencją (skutkiem) praktyki Spółki. Zasadniczą kwestią jest bowiem fakt, że konsumentowi została odebrana możliwość korzystania z usług telekomunikacyjnych świadczonych przez T-Mobile na warunkach, jakie przewidywała zawarta z T-Mobile umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych. W związku z tym Prezes Urzędu uznał, że nakładane na T-Mobile środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów powinny dotyczyć wszystkich konsumentów dotkniętych działaniem Spółki, a więc zarówno tych którzy zdecydowali się na rozwiązanie umowy z T-Mobile z powodu braku akceptacji jednostronnych zmian w umowie, jak również tych którzy są dalej związani z T-Mobile umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych czy to ponosząc wyższą opłatę abonamentową czy to korzystając z innej zaproponowanej przez Spółkę oferty.

Za najbardziej adekwatny do stwierdzonego naruszenia środek usunięcia trwających skutków naruszenia Prezes Urzędu uznał przyznanie konsumentom przysporzenia finansowego jako swoistej rekompensaty z tytułu stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, a w konsekwencji praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Uwzględniając powyższe rozważania, w ocenie Prezesa Urzędu, rekompensata finansowa powinna zostać przez

Spółkę przekazana wszystkim konsumentom, do których zostało skierowane powiadomienie o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umownych, niezależnie od tego, czy zostało one wysłane do konsumentów w formie listu tradycyjnego czy też – w przypadku konsumentów, którzy wyrazili wolę przesyłania do nich wszystkich informacji o zmianach warunków umowy/cennika danym kanałem – drogą elektroniczną.

Nakładając na Spółkę obowiązek, o którym mowa w pkt II.1 rozstrzygnięcia decyzji, Prezes Urzędu przyjął metodę obliczania wysokości przysługującej konsumentowi rekompensaty polegającą na [***]. Ostateczna wysokość rekompensaty jest więc iloczynem [***], co daje łącznie 65 zł.

Prezes Urzędu zdecydował się nałożyć na Spółkę obowiązek wypłaty każdemu z konsumentów, których T-Mobile poinformowała o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy, o której mowa w pkt I rozstrzygnięcia decyzji, kwoty 65 zł niezależnie od tego, czy w chwili przekazywania przez Spółkę ww. informacji byli stroną umowy zawartej na czas oznaczony czy też nieoznaczony, jak również bez względu na to, jaką decyzję dotyczącą umowy, konsumenci ci podjęli na skutek praktyki Spółki. W ocenie Prezesa Urzędu, uwzględnienie charakteru praktyki Spółki, której zasadniczą konsekwencją jest uniemożliwienie konsumentom kontynuowania umowy na warunkach pierwotnie ustalonych, do których realizacji konsumenci mieli prawo, powoduje, że wszyscy konsumenci, których T-Mobile poinformowała o jednostronnej modyfikacji warunków umownych zostali dotknięci praktyką Spółki *de facto* w ten sam sposób.

Mając na uwadze, że ekonomiczny uszczerbek, jakiego doznał konsument na skutek praktyki Spółki, jest niejako wtórny w stosunku do naruszenia podstawowego prawa strony umowy, jakim jest wykonywanie przez drugą stronę jej praw i obowiązków zgodnie z ustalonymi w umowie zasadami oraz przepisami powszechnie obowiązującego prawa, jak również fakt, że nałożone przez Prezesa Urzędu w oparciu o art. 26 ust. 2 uokik na przedsiębiorcę obowiązki nie pełnią roli odszkodowania w rozumieniu przepisów kc, Prezes Urzędu zdecydował się na przyjęcie uśrednionej wartości rekompensaty dla wszystkich konsumentów dotkniętych praktyką T-Mobile. [***]

W ocenie Prezesa Urzędu nałożony na Spółkę środek w opisanym powyżej kształcie pozostaje w korelacji do przypisanego Spółce naruszenia i dążąc do przywrócenia równowagi stron stosunku prawnego zmierza do usunięcia trwających skutków naruszenia.

Z kolei obowiązki nałożone na Spółkę w pkt. II.2 mają na celu zapewnienie konsumentom praktycznej możliwości skorzystania z uprawnienia przewidzianego w pkt. II.1. Konsumenci, do których T-Mobile wysłała informację o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy znajdują w chwili obecnej w innej sytuacji faktycznej i prawnej (tj. byli abonenci Spółki, obecni abonenci Spółki, którzy nie wypowiedzieli umowy i zostali objęci podwyżką opłaty abonamentowej, obecni abonenci Spółki, którzy przeszli na nowe oferty, czy też abonenci, którzy w związku z dokonaną zmianą wypowiedzieli umowę i korzystają aktualnie z usług Spółki w ramach oferty przedpłaconej/innej oferty abonamentowej). Tym samym, przewidziane w decyzji obowiązki związane z poinformowaniem o przysługującej konsumentom rekompensacie uwzględniają różne sposoby kontaktowania się przez Spółkę z abonentami.

Prezes Urzędu w pkt. II.2 nałożył na T-Mobile obowiązek poinformowania wszystkich konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy

o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez T-Mobile Polska S.A., o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji, o przysługującej im rekompensacie poprzez:

- a) wysłanie – w terminie 2 miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji - do każdego z konsumentów, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy wskazanej w pkt. I, pisemnej informacji oraz wiadomości sms informującej o przysługującej rekompensacie oraz sposobie poinformowania T-Mobile Polska S.A. przez konsumenta o woli skorzystania z tej rekompensaty, w tym o konieczności wskazania przez konsumenta sposobu realizacji przez T-Mobile Polska S.A. rekompensaty (według wyboru konsumenta - przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub przez potrącenie); przy czym czas na podjęcie przez konsumenta tych czynności nie może być krótszy niż 1 miesiąc;
- b) dwukrotną publikację, na koszt T-Mobile Polska S.A., w terminie 30 (trzydziestu) dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, informacji o przysługującej rekompensacie oraz sposobie poinformowania T-Mobile Polska S.A. przez konsumenta o woli skorzystania z tej rekompensaty, w tym o konieczności wskazania przez konsumenta sposobu realizacji przez T-Mobile Polska S.A. rekompensaty (według wyboru konsumenta - przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub przez potrącenie), na jednej z pięciu pierwszych stron dziennika o zasięgu ogólnopolskim ze średnim nakładem dziennym w wysokości co najmniej 100 000 (sto tysięcy) egzemplarzy w module obejmującym co najmniej 25% strony, czarną czcionką Times New Roman nie mniejszą niż 10 (dziesięć) punktów, na jasnym tle;

Czynności, o których mowa w pkt. II.2.a, które będzie musiał podjąć konsument w celu poinformowania Spółki o woli skorzystania z rekompensaty finansowej, nie powinny być z jego punktu widzenia czynnościami nadmiernie skomplikowanymi, wymagającymi podjęcia szeregu działań. Jednocześnie przy określaniu sposobu, w jaki konsument będzie mógł poinformować Spółkę o swojej decyzji, T-Mobile powinna uwzględnić zróżnicowanie kanałów komunikacyjnych wykorzystanych przez konsumentów (internet, infolinia, wizyta w salonie).

Nakładając na Spółkę obowiązek, o którym mowa w pkt. II.2.b, Prezes Urzędu miał na względzie możliwe trudności związane ze skutecznym poinformowaniem konsumentów o przysługującej im rekompensacie wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentu określonego w pkt. II.2.a (np. możliwość zagubienia przesyłki, przypadek, w którym konsument niebędący już abonentem Spółki zmienił miejsce zamieszkania). Tym samym zobowiązanie Spółki do publikacji informacji o przysługującej konsumentom rekompensacie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim ma na celu zapewnienie, że każdy konsument poszkodowany praktyką T-Mobile otrzyma informację o przysługujących mu uprawnieniach.

Ponadto, Prezes Urzędu nałożył na T-Mobile obowiązek publikacji niniejszej decyzji w całości, na koszt T-Mobile Polska S.A. na stronie internetowej tego przedsiębiorcy (w dacie wydania niniejszej decyzji jest to strona internetowa www.t-mobile.pl), w ciągu 30 (trzydziestu) dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, w ten sposób, że odnośnik do treści decyzji powinien zostać umieszczony na stronie głównej oraz utrzymywania jej na

przedmiotowej stronie internetowej przez okres 1 (jednego) miesiąca od daty opublikowania na stronie internetowej.

W ocenie Prezesa Urzędu nałożony na Spółkę obowiązek publikacyjny zmierza do przekazania możliwie najszerszemu kręgowi odbiorców (konsumentów – również tych niebędących abonentami Spółki, jak i innych profesjonalnych uczestników rynku) informacji o działaniach T-Mobile uznanych za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Obowiązek ten spełni funkcję edukacyjną oraz prewencyjną. Ma bowiem stanowić czytelną informację dla konsumentów i przedsiębiorców, w jaki sposób – zgodnie z prawem – możliwe jest wprowadzanie zmian do łączących konsumentów z przedsiębiorcami umów. Jednocześnie ma ostrzegać, iż w przypadku braku dochowania przez przedsiębiorców wymaganych standardów i zastosowania podobnych praktyk muszą oni liczyć się z określonymi sankcjami.

Obowiązek publikacyjny ma także istotne znaczenie w kontekście nałożonego na Spółkę w pkt II.1 obowiązku przekazania konsumentom dotkniętym praktyką rekompensaty finansowej, bowiem umożliwi on konsumentom, niezależnie od działań informacyjnych podejmowanych przez Spółkę w tym zakresie, uzyskanie informacji o przysługującym im uprawnieniu. Prezes Urzędu uznał, że publikacja całości decyzji na stronie internetowej T-Mobile wraz z obowiązkiem przekazania informacji o przysługującej konsumentom rekompensacie pisemnie, za pośrednictwem wiadomości sms oraz w formie publikacji prasowej stworzą możliwie najpełniejszą gwarancję dotarcia do wszystkich dotkniętych praktyką Spółki konsumentów wiadomości o przysługującym im uprawnieniu. Tym samym, nałożone na T-Mobile w pkt. II.2 i II.3 środki usunięcia trwających skutków naruszenia stanowią komplementarną całość w aspekcie powiadomienia konsumenta o przysługującym mu uprawnieniu.

Niezależnie od powyższego, w dacie wydania przedmiotowej decyzji mogą istnieć trwające skutki naruszenia przez T-Mobile zbiorowych interesów konsumentów. W przypadku uprawomocnienia się niniejszej decyzji, może ona stanowić prejudykat dla dochodzenia przez indywidualnych konsumentów roszczeń na podstawie art. 12 upnpr, w czym także przejawia się jej walor praktyczny.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt. II rozstrzygnięcia niniejszej decyzji.

Nałożenie kary pieniężnej (pkt III rozstrzygnięcia decyzji)

Stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik w zw. z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (j.t. Dz. U. 2014 r., poz. 945), Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 uokik. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów wprowadziła zatem zasadę fakultatywności nakładania kar przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorców, którzy dopuścili się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Przedmiotowa ustawa nie przesądza bezwzględnie wysokości kary nakładanej przez Prezesa Urzędu, który decydując o tym w każdym konkretnym przypadku, kieruje się założeniem, że sankcja musi spełniać zarówno funkcję represyjną (penalną), jak i prewencyjną (dyscyplinującą) oraz wychowawczą (edukacyjną). Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108 uokik, Prezes Urzędu powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz

okoliczności naruszenia ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy (art. 111 uokik związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (j.t. Dz. U. 2014 r., poz. 945).

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał za zasadne skorzystanie z przysługującego mu na mocy przepisów uokik uprawnienia do nałożenia kary pieniężnej w sytuacji stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I rozstrzygnięcia decyzji.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszej kary jest przychód osiągnięty przez Spółkę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, który wyniósł [***] i został ustalony na podstawie złożonego pismem z dnia 4 sierpnia 2015 r. zeznania podatkowego Spółki za rok 2014. Maksymalna kara pieniężna, jaka może zostać nałożona na Spółkę w oparciu o przepis art. 106 ust. 1 pkt. 4 uokik wynosi [***], po zaokrągleniu do pełnych złotych.

Kara za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt. I. rozstrzygnięcia decyzji.

W pkt. I sentencji niniejszej decyzji uznano określone działanie Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzono zaniechanie jej stosowania. Praktyka ta polegała na informowaniu konsumentów będących stroną umów o świadczenie przez T-Mobile Polska S.A. usług telekomunikacyjnych o jednostronnej zmianie warunków tych umów z dniem 1 września 2014 r., polegającej na podwyższeniu opłaty abonamentowej, w sytuacji braku złożenia przez konsumenta do dnia 1 września 2014 r. oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy w razie braku akceptacji nowych warunków, przy jednoczesnym zastrzeżeniu, że w przedmiotowym stanie faktycznym klauzule modyfikacyjne wykorzystywane przez Spółkę nie dawały jej prawa do dokonania takiej modyfikacji warunków umownych.

Przy nakładaniu kary istnieje konieczność spełnienia przesłanek podmiotowych, tj. stwierdzenia, czy określone w ww. przepisie naruszenie dokonane było nieumyślnie czy umyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa nieumyślność naruszenia przepisów ustawy nie wyklucza istnienia podstaw do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej. Stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania norm prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego. Dokonując oceny strony podmiotowej praktyki Spółki wskazanej w pkt I rozstrzygnięcia decyzji Prezes Urzędu zważył przede wszystkim, czy miała ona zamiar jej stosowania czy też praktyka ta była jedynie skutkiem niezachowania przez nią ostrożności wymaganej w danych okolicznościach. Zdaniem Prezesa Urzędu ogół okoliczności sprawy każe przyjąć, że zakwestionowana praktyka Spółki była konsekwencją nieprzykładania przez Spółkę należytej wagi dla poszanowania prawa konsumentów do realizacji umowy na ustalonych warunkach przez cały okres jej obowiązywania, jak również braku należytego respektowania zasad regulujących dopuszczalność modyfikowania tych warunków (konieczność zamieszczenia we wzorcach umownych klauzul modyfikacyjnych o stosownej treści).

Jednocześnie – w ocenie Prezesa Urzędu – brak jest podstaw do uznania, że Spółka nie miała możliwości przewidzenia, że podejmowane przez nią działania mają charakter bezprawny. W świetle powyższego należy stwierdzić, że stosując zarzucaną praktykę, Spółka działała co

najmniej nieумыślnie, co w konsekwencji skutkuje wypełnieniem przesłanki z art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik, umożliwiającej nałożenie kary pieniężnej.

Ustalenie kary w przedmiotowej sprawie miało charakter wieloetapowy, co spowodowane było zaistnieniem w postępowaniu okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonej praktyki i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

Przy ustalaniu kwoty bazowej Prezes Urzędu uwzględnił przesłanki, o których mowa w art. 111 uokik. Prezes Urzędu w szczególności wziął pod uwagę, że praktyka stosowana przez Spółkę godziła w zbiorowe interesy konsumentów na etapie wykonywania kontraktu, którego istotą jest zachowanie przedsiębiorcy polegające na wykorzystaniu przewagi wynikającej z zawarcia kontraktu poprzez zniekształcenie wynikających z przepisów praw i obowiązków stron kontraktu. Konsument bowiem, zawierając umowę na określonych warunkach ma prawo oczekiwać, że kontrakt wykonywany będzie zgodnie z ich treścią do końca umówionego okresu (w szczególności jeśli chodzi o istotne warunki umowy, jakimi są z pewnością postanowienia określające podstawowy obowiązek konsumenta w ramach umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych – zobowiązanie do uiszczania opłaty abonamentowej), a po jego przekształceniu w umowę zawartą na czas nieoznaczony - że jednostronna zmiana warunków umowy będzie mogła zostać dokonana wyłącznie w oparciu o jasne i przejrzyste kryteria wskazane w prawidłowo skonstruowanej klauzuli modyfikacyjnej.

Od profesjonalisty należy wymagać, by nie dokonywał zmian w zawartych z konsumentami umowach w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa. W niniejszej sprawie T-Mobile naruszyła prawa konsumenta nie tylko w wymiarze ekonomicznym, przejawiającym się w nienależytym wykonaniu obowiązków kontraktowych i dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umownych w zakresie elementów istotnych umowy, w sytuacji, gdy Spółka nie była do tego uprawniona, ale także w wymiarze pozaekonomicznym (narażenie na stratę czasu i mitręgę związane z koniecznością poszukiwania alternatywnej oferty, uniemożliwienie uczestniczenia w rynku na jasnych i przejrzystych zasadach). Dokonując oceny wagi naruszenia, Prezes Urzędu uwzględnił również okoliczność, że podjęta przez Spółkę decyzja o jednostronnej zmianie warunków umów nie wynikała z ekstraordynaryjnych wydarzeń, których wystąpienie mogłoby zaskoczyć profesjonalny podmiot działający na rynku usług telekomunikacyjnych, ale była przejawem przyjętej strategii biznesowej.

Oceniając wagę naruszenia Prezes UOKiK miał również na względzie, iż zakwestionowane praktyki wymierzone były znaczącą liczbę konsumentów-abonentów Spółki w liczbie [***]. Prezes Urzędu uwzględnił ponadto relatywnie krótki okres stosowania praktyki, jak również okoliczność braku poprzedniego naruszenia przepisów ustawy.

Mając na uwadze powyższe, ocena stwierdzonego naruszenia pozwoliła Prezesowi Urzędu na przyjęcie kwoty bazowej służącej do obliczenia kary w wysokości [***] % przychodu osiągniętego przez Spółkę. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa, po zaokrągleniu do pełnych złotych wynosi [***].

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę, Prezes Urzędu dokonał również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności obciążających i łagodzących.

I tak, ustalając wysokość kary, jako okoliczność łagodzącą wzięto pod uwagę, iż T-Mobile zaniechała stosowania praktyki będącej przedmiotem postępowania w sprawie naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Prezes Urzędu przyjął datę 2 sierpnia 2014 r. jako moment zaniechania stosowania kwestionowanej praktyki [***]. Prezes Urzędu uwzględnił jednak fakt, że tak rozumiane zaniechanie było immanentnie wpisane w charakter zakwestionowanej praktyki, nie będąc skutkiem refleksji przedsiębiorcy nad prawidłowością podejmowanych działań. Prezes Urzędu uznał, iż ta okoliczność łagodząca uzasadnia zmniejszenie wyjściowego poziomu kary o 10%.

Ponadto, jako okoliczność łagodzącą Prezes Urzędu zdecydował się uwzględnić aktywne współdziałanie T-Mobile w toku prowadzonego postępowania wyrażające się w przedstawianiu zestawień porównawczych, analizie najnowszych trendów orzeczniczych w obszarze będącym przedmiotem postępowania czy aktywnego uczestnictwa w spotkaniach z przedstawicielami UOKiK. Również w przypadku tej okoliczności łagodzącej, w ocenie Prezesa Urzędu, zmniejszenie wyjściowego poziomu kary powinno wynieść 10%.

Jednocześnie w niniejszej sprawie miała miejsce okoliczność przemawiająca za podwyższeniem kwoty bazowej kary – znaczny zasięg naruszenia związany z faktem, że praktyka Spółki obejmowała swoim zasięgiem wszystkich konsumentów znajdujących się w zasięgu świadczenia usług przez T-Mobile, a więc na terytorium całego kraju, jeśli tylko byli oni stroną umowy zawartej w ramach którejkolwiek z ofert objętych modyfikacją warunków umowy. W ocenie Prezesa Urzędu ta okoliczność obciążająca uzasadnia zwiększenie wyjściowego poziomu kary o 20%.

Kolejną okolicznością uzasadniającą zwiększenie wyjściowego poziomu kary o 10% były znaczne korzyści, jakie Spółka osiągnęła w związku ze stosowaniem stwierdzonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Praktyka T-Mobile dotyczyła blisko [***] konsumentów korzystających z usług Spółki w ramach rozmaitych warunków ofert promocyjnych, z których znaczna część pozostała stroną umowy, w której kwota opłaty abonamentowej uległa podwyższeniu o 5 zł.

Jednocześnie w ocenie Prezesa Urzędu wystąpiły w sprawie dodatkowe okoliczności, które Prezes Urzędu zdecydował się uwzględnić przy nakładaniu kary za stosowanie praktyki, o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia decyzji. W pkt. II. 1 rozstrzygnięcia decyzji Prezes Urzędu nałożył na T-Mobile obowiązek wypłacenia - w terminie 4 miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji - kwoty 65 zł (słownie: sześćdziesiąt pięć złotych) wszystkim konsumentom, do których została wysłana informacja o jednostronnej zmianie warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez T-Mobile Polska S.A., o której mowa w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji, którzy powinni zostać powiadomieni o możliwości uzyskania rekompensaty w sposób określony w pkt. II.2 oraz poinformowali T-Mobile Polska S.A. o woli skorzystania z niej.

Mając na uwadze liczbę konsumentów, do których Spółka skierowała informację o dokonaniu jednostronnej zmiany warunków umowy – [***], Prezes Urzędu oszacował, że koszty rekompensaty, o której mowa w pkt. II.1 wyniosą około [***] zł. Choć środek usunięcia

trwających skutków naruszenia i kara pieniężna są względem siebie niezależne, Prezes Urzędu postanowił uwzględnić przedmiotową okoliczność przy nakładaniu kary pieniężnej i nałożyć na T-Mobile karę w szczególnie niskiej wysokości, obniżając kwotę bazową powiększoną o 10 % na skutek kumulacji omówionych powyżej okoliczności obciążających i łagodzących [***] o 90 %.

W świetle powyższych okoliczności, wysokość kary ustalono na poziomie **4 501 666** (słownie: cztery miliony pięćset jeden tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć złotych). Oznacza to, że nałożona na Spółkę kara pieniężna mieści się w granicach wyznaczonych przez art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik i jednocześnie stanowi [***] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2014 r. czyli [***] % kary, jaką Prezes Urzędu miał prawo nałożyć na przedsiębiorcę.

Nakładając niniejszą decyzją karę pieniężną za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wziął pod uwagę, że mają one: po pierwsze – **charakter represyjny** (nakładana są za naruszenie ustawowych zakazów), po drugie – **prewencyjny** (mają zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości i zniechęcać do naruszania prawa), zaś zagrożenie nimi, czyli potencjalna możliwość nałożenia kary przez Prezesa Urzędu – nadaje im charakter **dyscyplinujący** (wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2004 r., III SK 31/04). W ocenie Prezesa Urzędu kara pomimo wskazanej powyżej szczególnie niskiej wysokości spełni stawiane przed nią cele.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest również adekwatna do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt. III rozstrzygnięcia niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 uokik karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Koszty postępowania (pkt IV rozstrzygnięcia decyzji)

Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Zgodnie z art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania.

Zgodnie z art. 263 § 1 kpa, do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Zgodnie z art. 264 § 1 kpa jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu w pkt. I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną postępowania. W związku z powyższym, postanowiono obciążyć stronę

postępowania kosztami postępowania w wysokości 72,40 zł (słownie: siedemdziesiąt dwa złote czterdzieści groszy).

Koszty niniejszego postępowania określone w pkt IV sentencji niniejszej decyzji Spółka obowiązana jest wpłacić w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie nr: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 3 i art. 11 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) oraz stosownie do art. 479²⁸ § 2 kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie IV niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945) oraz stosownie do art. 479³² § 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego i art. 264 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Otrzymuje:

- 1) [***]
- 2) a/a